

İstikamet Rehberimiz Kur'an

Kur'an-ı Kerim Nedir

Yüce Allah'ın insanlara indirmiş olduğu en son ilahi kitap Kur'an-ı Kerim'dir. Sözlükte "toplamak, okumak, bir araya getirmek" anlamına gelen Kur'an terim olarak şöyle tarif edilir: **"Hz. Peygamber'e indirilen, Mushaflarda yazılı, Peygamberimizden bize kadar tevâtür yoluyla nakledilmiş, okunmasıyla ibadet edilen, insanlığın benzerini getirmekten âciz kaldığı ilâhî kelâmdır"** Bu tarifte bazı hususlar göze çarpmaktadır: **"Peygambere indirilen"** derken Hz. Muhammed kastedilmektedir. **"Tevâtür yoluyla nakledilmiş olan"** derken, her devirde yalan üzerine birleşmelerini aklın imkânsız gördüğü bir topluluk tarafından nakledildiği ve nesilden nesile böyle geçtiği için onun, Allah'a ait oluşunun kesinliği ifade edilmektedir. **"Okunmasıyla ibadet edilen"** derken de, okumanın ibadet olduğuna, namaz ibadetinde vahyedilen metnin okunması gerektiğine ve Kur'an tercümelerinin namazda okunmasının câiz ve geçerli olmadığına işaret edilmektedir. (TDV. İslam İlmihali, c.1, s.103)

Yüce Allah'ın insanlığa son vahyi, kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim'dir. Kur'an-ı Kerim Fâtiha suresinden başlayarak Nâs suresi ile biten ve hiçbir değişikliğe uğramadan günümüze kadar gelen tek ilahî kitaptır. Bugün dünyanın neresine gidersek gidelim, aynı Kur'an'ın farklı milletlere mensup hafızlar tarafından yine aynı şekilde okunduğunu görürüz. Bu, Allah katından geldiğinde şüphe olmayan kitabımızın, yine Allah'ın lütfu ile korunduğunun da en belirgin işaretidir.

Resulullah (SAV)'in Kur'an Tarifi:

Resulullah buyurdu ki: "Kuran öyle bir kitaptır ki: "O'nda, sizden önceki (milletlerin ahvaliyle ilgili) haber, sizden sonra (kıyamete kadar) gelecek fitneler ve kıyamet ahvali ile ilgili haberler, ayrıca sizin aranızda, (iman-küfür, taat-isyan, haram-helâl vs. nevinden) cereyan edecek ahvâlle alâkalı da hükümler vardır. O, hak ile batılı ayırt eden tek ölçüdür ve O'nda her şey ciddidir. Kim bir zalimden korkarak ondan kopar ve onunla amel etmezse, işte o zaman Allah da onu helâk eder. Kim O'nun dışında bir hidayet ararsa, Allah o kimseyi saptırır. Zira o, Allah'ın en sağlam ipi (hablu'l-metin)dir. O, hikmet edalı hatırlatan bir beyan ve Hakk'a ulaştırıcı bir yoldur. O, kendisine uyanları (değişik arzulara takılıp) kaymaktan, kendisini (kıraat eden) dilleri de iltibastan korur. Âlimler hiçbir zaman ona doyamaz. Onu çokça tekrar okuyana o, usanç vermez ve tadını eksiltmez. Onun insanlarda hayret uyaran yanlarının sonu gelmez." (Tirmizi, İbn Hanbel.)

Öyle bir kitaptır ki, cinler onu işittikleri zaman, şöyle demekten kendilerini alamamışlardır:

قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا

يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرَكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا

(Ey Muhammed!) De ki: **"Bana cinlerden bir topluluğun (Kur'an'ı) dinleyip şöyle dedikleri vahyedildi: "Şüphesiz biz doğruya ileten hayranlık verici bir Kur'an dinledik de ona inandık. Artık, Rabbimize hiç kimseyi asla ortak koşmayacağız."**" (Cin, 72/1-2) O'nun

üslubuyla konuşan, doğruyu konuşmuş olur. Onunla amel eden, mutlaka mükâfat görür. Kim onunla hüküm verirse, adaletle hükmeder. Kim ona çağrılırsa, doğru yola çağrılmış olur.

Kur'an-ı Kerim'in Amacı

Yüce Allah, insanlara yol gösterici olarak daha önce sayfalar şeklinde pek çok öğüt ve bunlara ilaveten üç büyük kitap indirmiştir. Ancak insanlar bu kutsal kitapları zaman içerisinde tahrif ederek değişikliğe uğratmışlardır. Bu yüzden Rabbimiz de insanlara son yol gösterici olarak Kur'an'ı indirmiştir. İşte Rabbimizin, Cebrail (AS) aracılığı ile sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (SAV)'e vahiy ettiği bu kitabın, Allah'ın kelamı olduğunda da hiçbir şüphemiz yoktur. Niçin Kur'an'ın bütün insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için gönderilen son ilahî kitap olduğunda hiçbir şüphemiz yoktur? Çünkü o öyle bir kitaptır ki, içinde hiçbir çelişki ve yanlışlık yoktur. Zira onu şu mükemmel kâinatı ve bizleri yaratan Rabbimiz indirmiştir.

Kur'an-ı Kerim, kendisini okuyanlara şefa'at edecektir. Sevgili Peygamberimiz bu durumu şöyle beyan ediyor: **“Kur'an okuyunuz. Çünkü Kur'an, kıyamet gününde kendisini okuyanlara şefa'atçi olarak gelecektir.”** (Müslim, “Müsâfirîn”, 252) Allah'ın sadece okunması için bir kitap göndermeyeceğini her aklîselim kabul eder. Şayet öyle olsaydı, Kur'an birtakım itikadi, amelî ve ahlaki hükümler vazedip aynı zamanda bunlara eksiksiz uyulmasını emretmez, Hz. Peygamber de bunları sadece insanlara tebliğ etmekle yetinir, uygulanması ve hayat tarzı hâline getirilmesi için ömür boyunca her türlü eziyete katlanmaz, hicret etmez, cihada katılmaz, zahmetsiz ve külfetsiz bir hayatı tercih ederdi. O halde, Kur'an-ı Kerim'i okumaktan haz duyan bizler, yalnız onu okumakla yetinmemeli, orada beyan buyurulan ve bizim için hidayet ve rahmet sebebi olan Rabbimizin emirlerini anlamaya ve hayatımıza yansıtmaya çalışmalıyız. Bu takdirde, yüce Rabbimizin razı olduğu Müslümanlardan oluruz.

Hidayet için Kur'an'dan Örnekler

Kuran-ı Kerim kendisine uyulduğu zaman uyanı hidayete götüren ve kendisinde hiç şüphesiz bulunmayan ilahi bir kitaptır. Yüce Rabbimiz Bakara süresinin ilk ayetlerinde bu hususu şöyle ifade etmektedir.

الم ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ

“Elif Lam Mim. Bu, kendisinde şüphesiz olmayan kitaptır. Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için yol göstericidir.”(Bakara 1/1-2.) Başka bir ayette ise Yüce Rabbimizin Kur'an-ı Kerimi insanları karanlıktan aydınlığa çıkartmak için gönderdiğini zikretmektedir.

هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَىٰ عَبْدِهِ آيَاتٍ بَّيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَؤُوفٌ رَّحِيمٌ

“O, sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için kulu Muhammed'e apaçık ayetler indirendir. Şüphesiz Allah, size karşı çok esirgeyici, çok merhametlidir.”(Hadid, 57/9) Ayrıca Kur'an-ı Kerim İslam Dininin ilk kaynağıdır. Herhangi bir konuda İslam Dini açısından hüküm verilirken ilk müracaat edilecek kaynak Kur'an'dır.

Kur'an-ı Kerimin indirilişı bir rahmet ve şefkat tecellisidir. Ayet-i kerimelerde Yüce Rabbimiz (c.c.) şöyle buyurmaktadır.

الرَّ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ

“Elif. Lâm. Râ. (Bu Kur'an), Rablerinin izniyle insanları karanlıklardan aydınlığa, yani her şeye galip (ve) övgüye lâyık olan Allah'ın yoluna çıkarman için sana indirdiğimiz bir kitaptır(İbrahim, 14/1).

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

“Ey insanlar! Size Rabbinizden bir öğüt, gönüllerdekine bir şifa, müminler için bir hidayet ve rahmet gelmiştir.”(Yunus, 10/57)

وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا

“Biz Kur'an'dan, Müminlere şifa ve rahmet olan şeyler indiriyoruz. Ama Kur'an, zalimlere ziyan artırmaktan başka bir katkıda bulunmaz”(İsrâ, 17/82)

كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِّيَذَّبَ رُوحًا وَيُذَكِّرَ أَقْوَامًا أَلَّا يَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا حُرُفَ الْقُرْآنِ عَن بُيُوتِهِمْ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْعَذَابِ مَا نُمِثُّ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُكَذِّبُونَ

“Bu Kur'an çok mübarek bir kitaptır. Onu sana indirdik ki ayetlerini düşünsünler ve akliselim sahipleri öğüt alsınlar”(Sâd, 38/29)

Hidayet için Hadislerden Örnekler

Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.) Efendimizden siz kıymetli cemaatimize konumuzla ilgili bazı hadisleri aktarmak isterim. Nasıl ki, Kur'an-ı Kerim bizi kendisine yönlendiriyor ise Efendimizde bizi Kur'an-ı Kerime yönlendirmektedir.

مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِّنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ ، وَالحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا لَا أَقُولُ : الم حَرْفٌ ، وَلَكِنْ : أَلِفٌ حَرْفٌ ، وَلَا م حَرْفٌ ، وَمِيمٌ حَرْفٌ

“Kim Kur'an-ı Kerîm'den bir harf okursa, onun için bir iyilik sevabı vardır. Her bir iyiliğin karşılığı da on sevaptır. Ben, elif lâm mîm bir harftir demiyorum; bilâkis elif bir harftir, lâm bir harftir, mîm de bir harftir.”(Tirmizî, Fazâilü'l-Kur'ân 16)

إِنَّ الَّذِي لَيْسَ فِي جَوْفِهِ شَيْءٌ مِّنَ الْقُرْآنِ كَالْبَيْتِ الْخَرِبِ

“Kalbinde Kur'an'dan bir miktar bulunmayan kimse harap ev gibidir.”(Tirmizî, Fazâilü'l-Kur'ân 18)

لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ : رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ ، فَهُوَ يَقُومُ بِهِ آتَاءَ اللَّيْلِ وَآتَاءَ النَّهَارِ ، وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا ، فَهُوَ يُنْفِقُهُ آتَاءَ اللَّيْلِ وَآتَاءَ النَّهَارِ

“Sadece şu iki kimseye gıpta edilir: Biri Allah’ın kendisine Kur’an verdiği ve gece gündüz onunla meşgul olan kimse, diğeri Allah’ın kendisine mal verdiği ve bu malı gece gündüz O’nun yolunda harcayan kimse.”(Buhârî, İlm, 15)

وَمَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ ، وَيَتَذَكَّرُونَ بِهِ بَيْنَهُمْ ، إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ ، وَغَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ ، وَحَقَّقَتْهُمْ الْمَلَائِكَةُ ، وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ

“Bir cemaat Allah’ın evlerinden bir evde toplanır, Allah’ın kitabını okur ve aralarında müzakere ederlerse, üzerlerine sekînet iner, onları rahmet kaplar ve melekler etraflarını kuşatır. Allah Teâlâ da o kimseleri kendi nezdinde bulunanların arasında anar.”(Müslim, Zikr 38)

خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ

“Sizin en hayırlılarınız, Kur’an’ı öğrenen ve öğretenlerinizdir.”(Buhârî, Fezâilü’l-Kur’ân 21).

Kur’an’ın Özelliklerinden

- Kur’an-ı Kerim Arapça olarak indirilmiş ve bu güne kadar herhangi bir tahrifata uğratılmadan gelmiştir.
- Diğer ilahi kitaplar toptan bir seferde indirilmişken, Kur’an-ı Kerim zamanın akışına ve olaylara göre indirilmiştir.
- Hz. Muhammed (s.a.v.)’in peygamber olduğunun en büyük alameti ve O’nun en büyük mucizesidir.
- Kur’an-ı Kerim, ezberlenmesi kolay, hem mana hem de söz yönüyle eşsiz bir kelamdır.

Reşid Rıza, tıpkı hocası Abduh gibi, “*Kur’an hayatı doğru yaşamının kılavuzudur*” önermesinde ifadesini bulan düşünceyi her fırsatta tekrar eder. Bu çerçevede Kur’an’ın hidayet misyonunun on temel maksadın tahakkukuna matuf olduğunu söyler ve bu maksatları şöyle sıralar:

1. Dinin tevhid, ölümden sonra diriliş, hesap ve amel-i salihden oluşan rükunlarını beyan etmek;
2. Nübüvvet risalet ve rasullerin görevlerini beyan etmek;
3. İslam’ın selim fitrat, akıl, fikir, ilim, hikmet, fıkıh, burhan, hüccet, vicdan, özgürlük ve bağımsızlık dini olduğunu beyan etmek;
4. Beşerî, ictimai ve siyasi ıslahı beyan etmek,
5. Emir ve yasaklarla ilgili olarak İslam’ın genel özelliklerini beyan etmek;
6. İslam’da devlet ve siyasetin temel esaslarını beyan etmek,
7. Ekonomik ıslahı beyan etmek;
8. Savaş nizamını ıslah etmek, savaşın felsefesini çürütmek;
9. Kadına beşerî, dinî ve medenî haklarının tümünü vermek;
10. Köleyi özgürleştirme hususunda İslâmî çözüm yolunu göstermek

Allah'ın insanlara hidayeti 4 şekilde olur

1) Her mükellef insana akıl, kabiliyet, anlayış ve zaruri bilgiler vermesiyle:

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى

“(Musa), ‘Rabbimiz, her şeye yaratılışını veren sonra ona doğru yolu gösterendir.’ dedi.” (Taha, 20/50)

Ayetinde geçen “hidayet” bu anlamdadır.

2) Gönderdiği peygamberler ve indirdiği kitaplar vasıtasıyla insanlara doğru yolu göstermesiyle:

وَجَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا عَابِدِينَ

“Onları (peygamberleri) emrimizle doğru yolu gösteren önderler yaptık...” (Enbiya, 21/73)

Ayeti ile tahlil ettiğimiz ayette geçen “hidayet” bu anlamdadır.

3) Doğru yola gelmek isteyen bu isteğinde muvaffak kılmasıyla:

وَالَّذِينَ هَتَدُوا زَادَهُمْ هُدًى وَاتَّاهُم تَقْوَاهُمْ

“Hidayete erenlere gelince Allah onların hidayetlerini artırmış ve onlara takvalarını vermiştir.” (Muhammed, 47/17)

وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ

“...Kim Allah'a iman ederse Allah Onun kalbine hidayet eder...” (Tegabün, 64/12)

Ayetlerindeki “hidayet” bu anlamdadır.

4) Ahirette cennete koymasıyla:

وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ: سَيَهْدِيهِمْ وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ

“Onlara (Allah yolunda savaşanlara) hidayet edecek ve durumlarını düzeltecek, onları (dünyada iken) kendilerine tarif ettiği cennete sokacaktır.” (Muhammed, 47/5-6)

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِّنْ غَلْظٍ مَّزْجِيٍّ مِنَ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنَّ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ نُوَدُّ أَنْ تَلْكُمُ الْجَنَّةَ أَوْ رَتُّنُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

“(Cennette) onların altlarından ırmaklar akarken, kalplerinde kinden ne varsa hepsini çıkarıp atarız. Ve onlar derler ki: “Hidayetiyle bizi (bu nimete) kavuşturan Allah’a hamdolsun! Allah bizi doğru yola iletmeseydi kendiliğimizden doğru yolu bulacak değildik. Hakikaten Rabbimizin elçileri gerçeği getirmişler.” Onlara: İşte size cennet; yapmış olduğunuz iyi amellere karşılık ona vâris kıldınız diye seslenilir.” (A’raf, 7/43)

Ayetlerindeki “hidayet” bu anlamdadır.

Bu dört hidayet sırasıyla birbirine bağlıdır; birincisi olmadan ikincisi, ikincisi olmadan üçüncüsü, üçüncüsü olmadan da dördüncüsü hâsıl olmaz. Dördüncü varsa ilk üçü, üçüncü varsa ilk ikisi önceden var demektir. Yüce Allah tahlil ettiğimiz ayette Kur’an’ı, insanları en doğru olana iletmekle övmektedir. Kur’an nasıl bir kitaptır? Allah kelamına baktığımız zaman Kur’an’ın pek çok niteliğinin anlatıldığını görmekteyiz. Bunların bir kısmını şöyle sıralayabiliriz:

Kur’an, âlemlerin Rabbinden indirilmiştir, Allah sözüdür, bu konuda hiç şek ve şüphe yoktur. Kendisinde hiçbir eğrilik ve tezat mevcut değildir, önünden ve arkasından ona bir batıl gelip karışmaz. Dosdoğru, aziz, kerim, çok hikmetli, çok şerefli, mübarek, ı ışık saçan apaçık bir kitaptır. Gönül gözlerini açan Allah’ın nuru ve burhanıdır. Allah’ın emrinden bir ruhtur. İnsanların muhtaç oldukları şeyleri beyan edicidir. Allah’ın, âlemlere, bütün insanlara özellikle müminlere, Allah’tan korkanlara ve muttakilere bir öğüdür. Öğüt almak isteyenler için kolaylaştırılmıştır. Öğüt alanlar, anlayanlar, bilenler, düşünenler ve aklını kullananlar için ayetleri tafsil edilmiştir. İnsanlar ve cinler bir araya gelseler bir benzerini meydana getiremezler. Kendinden önceki kitapları doğrulayıcı ve koruyucudur. İnsanlara bir açıklama (beyan) ve bir duyurudur. Genelde bütün insanlar, özelde müminler, muttakiler ve Muhsinler için yol göstericidir. Müminler, Müslümanlar ve Muhsinler için bir rahmet, müjde ve göğüslerdeki sıkıntılara şifadır. İnsanları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. İnsanlar için gerekli olan her şeyi açıklayıcı, tafsil edici ve apaçıktır, türlü misal / örnek anlatılmıştır. Kıssalarında akıl sahipleri için ibretler vardır. Kur’ân, kelimelerinin seçilişi, cümlelerinin kuruluşu, ayetlerinin tertibi, lafızları ve manası ile tamamen Allah’a aittir. Bu konuda, vahiy meleği ve Peygamberimiz (SAV) sadece birer vasıtaadır. İnsan, şair, kâhin ve cin sözü değildir.

Kur’an-ı Kerim’in sadece ölümler için okunmaması gerektiğini **İstiklal marşı Şairimiz** şu dizleriyle dile getirir;

“Ya açar bakarsız nazm-ı celîlin yaprağına

Yahut üfler geçeriz bir ölünün toprağına

İnmemiştir hele Kur'an şunu hakkıyla bilin

Ne mezarlıkta okunmak ne de fal bakmak için ... ”

Sonuç olarak; Yüce Allah, akıl, kabiliyet, anlayış ve zarurî bilgiler vermek ile insanları doğru yola ilettiği gibi gönderdiği peygamberler ve indirdiği kitaplar vasıtasıyla da doğru yola iletir. Bütün insanlığa rehber olması için gönderilen, âlemler için bir öğüt, müminler için şifa ve rahmet olan Kur’an, insanları en doğru / en isabetli olana iletir; iman edip salih amel

işleyenleri cennet ile müjdeler; inkâr edip isyan edenleri de cehennem ile korkutur/uyarır. Tahlil etmeye çalıştığımız ayet bu gerçekleri dile getirmektedir.

Kur'an'ın hükümlerine uyanlar, kurtuluşa, huzur ve güvene ererler, Allah'ın rızasını ve cennetini kazanırlar.